

Yıl : 2 — Sayı 26-39

Fiyatı : 10 Kuruştur

On beş günde bir çıkar

MEMLEKET

ÇUKUROVADA

İKTİSADİ, EDEBİ, HARSİ
mecmuadır

Yol Açın (Gaziye Şiir)

İmlanın Tedris Usulü

Halfeti Kelimeleri

Rahmetli İsa Ruhi için

Mıntaka Kongresi (Şiir)

Atalar Sözü

Tahir Ağanın Koşmaları

Necmettin Necip

Eyyup Hamdi

Nuri Doğan

A. Avni

Sabri

K. Özdemir

H. Gültekin

15 MART 1931

Nushası 10 K.

6 Aylık 130 K.

1 Senelik 240 K.

Posta ücreti aban-
lere aittir

MEMLEKET

ÇUKUROVADA

Adana muntaka maarif eminliğinin himayesinde

On beş günde bir çıkar

İKTİSADİYAT, EDEBİYAT, HARSİYAT

Hakkında mahalli tetkikler mecmuası

İdarehanesi

Adana Muallimler
birliğinde dairei
mahsusası

Sayı : 26—39

15 Mart 1931

Yıl : 2

Müfettişler kongrası :

- 7 -

Talebelerin mektep haricinde takibi

Meselenin ehemmiyeti — Mektep mefhumunda inkılâp — Yorgunluk yok
tenevvü var — Sokak mektebi — Sinema ve diğer tehlikeler — Hatıra
defterleri — Çocuk bahçeleri — En ameli çare — Talebe kasketleri

— Mabait —

Ethem B. (Niğde Mf. Mūd.) —
Çocukların mektep haricindeki
ahvâlini tahriri şifahî sorahım dedi-
ler . Yapılabilirse çok iyi bir tetbir.

Lâkin çocuğun ruhî tezahüratı
öyle şeylerdir ki kolay kolay itiraf
etmez . Arkadaşlarına söğdüğünü,
onları yuvarladığını söylemiyerek
alefesus vazife yazar ve bizi iğfal
eder . Mektep haricinde çocuğu ta-
nımak çok müşküldür , fakak on-
dan daha kolay olarak derslane
haricinde teneffüshanede mürakabe
yapabiliriz . Tatil zamanlarında ço-
cukları mektebe cezbile tarassut
ve müşahede de kabildir .

Refik Nasih B.(Ayntap Müf) —
Bu tedbirlerin muvaffakiyete isalı
kısmen mümkün , kısmen değildir .
Mektep haricinde çocuğu en ziyade

tesadüfen tetkik edebiliriz Muallim
sokakta g.zerken, oyun yerlerinde
bulunurken , geceleri karagöz, sine-
ma , meddah gibi yerlerde tesadüf
edeceği talebelerini tetkik ve kor-
trol etmelidir . Muallim bu gibi
yerlere her gün gidemezse arasına
gitmelidir . Bazı çocuklar şüpheli
eşhasla temasta bulunuyorlar , bu
ciheti de ehemmiyetle takip etme-
lidir.

Ethem B. (Niğde Mf. Md.) —
Çocuklar mektep haricinde de tecc-
süs ve takip altında bulduklarını
hissederlerse , gene kayıt altında
yaşadıklarını anlayacaklar ve bina-
enaleyh gene onları hürriyet ha-
vası içinde göremiyeceğiz . Şimdi-
lik mektep haricinde takibi bırak-
arak teneffüshanede tarassut edersek
kâfidir .

Âkif B. (K. Mu. Mk.) — Tetkik edilen mevzuda gösterilen yollar tek cephe üzerinden gösteriliyor . Çocuk evinde bile tetkik edilecektir . Öyle zannediyorum ki çocuk bulunduğu muhite göre tahavvül ve intibak eder .

Meselâ onu yalnız teneffüshanede tetkik ile anlayamayız . Çünkü teneffüshanede çocuk gene mektep dahilindedir , ve mektebin tesiri altında bulunur . Halbuki mektep haricinde hulununca mektepte yapmadığı nice şeyleri yapacaktır . Çocukları her yerde ve her tedbire baş vuraarak tetkik etmek buriyetindeyiz .

Ali Rıza B. (Ayıntap Mf.) — Çocukların ruhları ile mi temas edeceğiz; yoksa onlardaki seyyiatı mı öğrenmeğe çalışacağız ? Asıl iş çocuklardaki noksanları görerek onları tashih etmek suretiyle vazifemizi yapmaktır .

Hilmi Gültekin B. (Adana Mft.) — Biz mektebi aile muhiti haline getirmeğe çalışmalıyız . Daima talebesi arasında yaşamış , teneffüs zamanlarında onlarla birlikte oynamış , talebelerine ağabeylik hissi verdirmiş, hulâsâ zamanlarını odasında laklakiyat ile geçirmemiş bir muallim , işte talebesini en çok anlıyan ve kendini sevdiren muallim budur . Bu muallim çocuğun hariçteki aksak cihetlerini görmeğe çalışmaktan ziyade çocuğu teneffüs zamanlarında tetkik ederek ona görür tetbirler alır ve mektebi çocuğun evinden fazla sevdirebilir .

Ali Rıza B. (Ayıntap Mft.) —

Çocuğu mürakabe için , kolejlerdeki Amerikalıların yaptıkları gibi muallimler talebesini Cuma gibi tatil günlerinde mektebe ve hattâ evine davet edebilirler mi ? Bu mümkün müdür ? Zannedirim ki böyle bir davet olunca çocuklar yarı yarıya buna icabet edeceklerdir .

Fevzi B. (Er. Mu. Mø. Md.) — Belki fazla bir şey söylemiş olmayacağım . Yalnız bir iki cümle ile fikrimi arz edeyim . Çocuğu derste tamamen anlayamayız , ayrı mevzu ve meşgalemiz var . Teneffüsanede de hemen hemen öyledir . Halbuki dışarda çocuklarda öyle haller görürüz ki mektepte onlar bunu yapmağa fırsat bulamazlardı , bizde onların bu hallerini görmediğimiz için kendilerini iyi anlamış olmazdık . Çocuğa hissettirmeden onu mektep haricinde takip lâzımdır . Biz dersane ve teneffüsanede vazifelerimizi oldukça yapıyoruz, fakat mektep haricindeki bu takip vazifesini yapamamaktayız .

Hilmi B. (Mersin Mft.) — Çocukların hariçte şu ve bu suretle kumar mahiyetinde oyun oynadıkları, yaramazlıklar , küme küme kavgalar yaptıkları görülmektedir . Muallimler her tesadüf ettikleri yerde çocukları ya geriden bir mürakip vaziyetinde , yahut icabında içlerine karışarak anlamağa çalışmalı , herkes gördüklerini diğer muallimlere söylemeli , çocuklara karşı bu malûmat neticesinde icabeden tedbirler alınmalıdır . Arkadaşlar hariçte talebeleri takip ve tetkike tabi tutulmalıdır .

Me se lenin ehemmiyeti

Maarit Emîni (Reis) — Arkadaşlar , bu dava bizim hakikaten mühim meselelerimizdendir . Dersane ve mektep haricinde talebeyi tetkik ve mürakabede iki hedef ve iki saf ha vardır . Her şeyden evvel davayı Kâmil surette kavramak için bu iki saf hayı vuzuhle ayırmalıyız : biri çocuğun ruhî kabiliyet ve seciyelerini, müsbet ve menfi temayüllerini anlamak safhası, diğeri de çocuğu kötü hareketlerden menedecek, onu kötü temayüllere kapılmaktan kurtaracak, ve böyle temayüllerinin tezahürüne meydan verilmeyecek tedbirler alınması safhası .

Birinci hedef itibariyle çocuğu yalnız dersanede hakikaten temamiyle tetkik edemeyiz . Bir arkadaşımızın dediği gibi iğneye takılmış kelebek ne ise sırada oturan çocuk da odur . Lâkin bu hususta da fazla ifrata gitmemeliyiz . Dersanede çocuk hiç tanınmaz zannetmemeliyiz . Mahir ve san'atının inceliklerini bilen bir muallim dersanede dahi talebesini anlamak imkânlarını bulur , ve bu fırsatları yaratır . Muallim bir seyle meşgulmüş gibi görünerek, talebeye serbest kalmış hissini verdirerek dersanede dahi pek âlâ çocuğun bazı hüviyetlerinin meydana çıkmasına sebebiyet verebilir .

Fakat ne olsa çocuk yüzde seksen sınıfta muallimin yarattığı hava ile , onun verdiği takrir , ve ya yaptığı müzakere ile meşbudur . Dersanede çocuğu hakkile tanıya-

mamaklığımız bunun içindir . Dersanede şuuru kısmen uyuyan çocuk ancak dersane haricinde serbest kalınca kendindeki temayülleri daha kolaylıkla ortaya atar . İşte bunun içindir ki çocuğu tanımak bahsinde teneffüsane ve mektep haricinde dahi çocuğu tetkik ıstırarındayız .

Mektep mefhumunda inkılâp :

Yalnız arkadaşlar ; teneffüsane meselesi bile başlı başına bir âlem dir . Çocuğu teneffüs zamanlarında hakkile tanımak demek , mektepçilik sisteminde de âdeta inkılâp yapmak demektir . Kafalarımızdaki mektep mefhumunu tamamen sil-küp atarak asrî mektep mefhumunu kafalarımıza yerleştirirsek teneffüsane talebeyi tetkik bahs'ni işte o zaman anlamış ve ancak o zaman tatbik etmiş olabiliriz . İşaret ettiğim inkılâp şudur . Bizde bir çoklarınca halâ ilk mektep demek bir tarafta okutan muallimler diğeri tarafta okuyan talebelere mürekkep iki zümreli bir müessese demektir . Halbuki asrî mektep mefhumu bunu tanımıyor . Mektepte ayrı ayrı iki zümre yok . Mektep talebe arasında muallimin erimesinden mürekkep tek bir zümredir .

Muallim dediğimiz ve ayrı sandığımız varlık o tek zümrenin bir cüz'üdür . Çocuklarla bahçede oynarken o da o zümrenin bir ferdidir . Yalnız onun tecrübeleri daha fazla olduğu için o oyunları daha iyi bilir , onların daha faideli olması ; daha eğlenceli yapılması hak-

kında bu tecrübesinden istifade edilir . O artık oynayan o küme içinde çocuklardan daha yaşlı diğer bir çocuktur . Ayrılık gayrılık kat'iyen yok . Artık çocuk ondan bir âmir gibi kaçmaz , kendisini haşlıyacak diye korkmaz . Kimse aralarında çatık kaşlı bir mürebbi olduğunu düşünmez : işte yeni mektep mefhumundaki inkılâp bu işi kavrayıştadır .

Dava böyle olunca , artık teneffüsanelerde , mektep bahçelerinde , ellerini cebine sokarak, arasıra çocuklardan gördüğü bazı manzaraları defterine not ederek, kendini tedkik yaptım sanan muallim elbet yeni mektep mefhumuna göre hareket etmiş değildir . Çocuğa uzaktan bakmak yok, çocukla kaynaşmak var .

Yorgunluk Yok Tenevvü var:

Bir muallim sınıfta ders versin, teneffüste de talebe ile bulunsun , peki muallim için dinlenmek yok mu , muallim yorulmaz mı ? Efendiler, vaziyete bu meslekten bulunmıyanlar ve bu mesleği anlamıyanlar bakacak olursa böyle bir itirazda bulunacak muallime hak verirler. Fakat o muallim harice karşı bu hakkı tanıtırsa da bu mesleğe ve bu meslek içindekilere tanıtamaz, çünkü yorgunluk iddiasında bulunmağa hakkı yoktur , çünkü muallim yorgunluğunu oda da koltuğa gömülüp sigara dumanı savurmakla değil faaliyetine tenevvü vermek suretile dinlendirir.

Dimagañ faaliyetinde bulundukta yorulduk mu ? derhal bedent faa-

liyete başlayınız. dimağ yorğunluğa derhal gider . Sınıfta takrirle yorulan muallim müzakere ile dinlenir ; sınıfta gezinmekten yorulduysa kürsüde oturmakla dinlenir, hulâsa işte böyle faaliyet ve hareketlerimize tenevvü vererek , bir hareketin yorğunluğunu diğer bir nevi hareketle telâfi ederek kat'iyen yorğunluğa uğramaz. Bu mesleğin fizyoloji ve psikolojisini bilen muallim bu tenevvü sayesinde, kendini mutlak atalete terketmeden dinlendirmenin yolunu ve sırrını bilir . Bunu bilmeyenler ise bu mesleğin sırrına ermemiş olanlardır . Bunlar da yeni mektep mefhumunu kavrayamazlar, telebeleriyle bütün tenefüs zamanlarında haşrû neşir olamazlar , fakat onlara da hakikî bir mullim nazarile bakılamaz .

Sokak Mektebi :

Mektep haricindeki takibe gelince : bu , tam manasile iki safhalıdır : bu iki safhanın biri çocuğu tanımak , diğeri çocuğu kurtarmaktır . Vakıâ teneffüsane zamanında da çocuğu tanıyıp teşhis ederiz . Fakat çocuğun bir takım temayülleri vardır ki onları mektebia teneffüsanesinde bile göstermekten çekinir. Halbuki mektep haricinde , artık muallimin kendisini görmek ihtimali olmadığına kani bulunan çocuk , bütün temayülleri ortaya atar . İşte çocuğu mektep haricinde takip etmek , hariçteki tesadüfler ve fırsatlardan istifade eylemek , muallim için bu itibarla kıymetlidir

— Mabadı 12 inci Sahifede —

kında bu tecrübesinden istifade edilir . O artık oynayan o küme içinde çocuklardan daha yaşlı diğer bir çocuktur . Ayrılık gayrılık kat'iyen yok . Artık çocuk ondan bir âmir gibi kaçmaz , kendisini haşlıyacak diye korkmaz . Kimse aralarında çatık kaşlı bir mürebbi olduğunu düşünmez : işte yeni mektep mefhumundaki inkılâp bu işi kavrayıştadır .

Dava böyle olunca , artık teneffüsanelerde , mektep bahçelerinde , ellerini cebine sokarak, arasıra çocuklardan gördüğü bazı manzaraları defterine not ederek, kendini tedkik yaptım sanan muallim elbet yeni mektep mefhumuna göre hareket etmiş değildir . Çocuğa uzaktan bakmak yok, çocukla kaynaşmak var .

Yorgunluk Yok Tenevvü var:

Bir muallim sınıfta ders versin, teneffüste de talebe ile bulunsun , peki muallim için dinlenmek yok mu , muallim yorulmaz mı ? Efendiler, vaziyete bu meslekten bulunmıyanlar ve bu mesleği anlamıyanlar bakacak olursa böyle bir itirazda bulunacak muallime hak verirler. Fakat o muallim harrice karşı bu hakkı tanıtsa da bu mesleğe ve bu meslek içindekilere tanıtamaz, çünkü yorgunluk iddiasında bulunmağa hakkı yoktur , çünkü muallim yorgunluğunu oda da koltuğa gömülüp sigara dumanı savurmakla değil faaliyetine tenevvü vermek suretile dinlendirir.

Dimağan faaliyette bulundukta yorulduk mu ? derhal bedeni faa-

liyete başlayınız, dimağ yorğunluğu derhal gider . Sınıfta takrirle yorulan muallim müzakere ile dinlenir ; sınıfta gezinmekten yorulduğusa kürsüde oturmakla dinlenir, hulâsa işte böyle faaliyet ve hareketlerimize tenevvü vererek , bir hareketin yorğunluğunu diğer bir nevi hareketle telâfi ederek kat'iyen yorğunluğa uğramaz. Bu mesleğin fizyoloji ve psikolojisini bilen muallim bu tenevvü sayesinde, kendini mutlak atalete terketmeden dinlendirmenin yolunu ve sırrını bilir . Bunu bilmeyenler ise bu mesleğin sırrına ermemiş olanlardır . Bunlar da yeni mektep mefhumunu kavrayamazlar, telebeleriyle bütün teneffüs zamanlarında haşrû neşir olamazlar , fakat onlara da hakikî bir mullim nazariye bakılamaz .

Sokak Mektebi :

Mektep haricindeki takibe gelince : bu , tam manasile iki safhalıdır : bu iki safhanın biri çocuğu tanımak , diğeri çocuğu kurtarmaktır . Vakıâ teneffüsane zamanında da çocuğu tanıyıp teşhis ederiz . Fakat çocuğun bir takım temayülleri vardır ki onları mektebia teneffüsanesinde bile göstermekten çekinir. Halbuki mektep haricinde , artık muallimin kendisini görmek ihtimali olmadığına kani bulunan çocuk , bütün temayülleri ortaya atar . İşte çocuğu mektep haricinde takip etmek , hariçteki tesadüfler ve fırsatlardan istifade eylemek , muallim için bu itibarla kıymetlidir

— Mabadı 12 inci Sahifede —

YOL AÇIN !

— Büyük Gazinin Seyahatleri için —

Yol açın öz yurdumun kartalı kanatlandı .
Şaha kalkan bir dağdan uçuyor öbür dağa ,
Uçuyor sağdan sola , uçuyor soldan sağa ,
Uzun . . . Upuzun yollar bak üst üste katlandı .

**

Yol açın . . . Bu dünyanın en büyük yolcusuna :
Bütün celâdetlerin timsalidir bu heykel ,
Sakaryayadan hız aldı bu köpüklü coşkun sel ,
Koşuyor işte gene şerefın en sonuna .

**

Yol açın . . . Milletimin kudretli nebisine .
Kucakla ey Türk oğlu sana hayat katanı ,
Mucize yaratmakçin dolaşiyor vatanı ,
Görmedi böylesini bin sene on bin sene ! [*]

Adana Er. Mu. Me. : Necmettin Necip

[*] " Nebisine " ile " Sene " eski harflerin imlâsiyle kafiye yapıldı amma yeni harflerin telâffuz ahengine göre bu iki kelime tam değil, ancak yarım kafiyelidir . Lâkin son mısraın kuvvetine karşı bu yarım kafiye feda olsun :

İmlânın Tedris Usulü

İmlâda gaye kelimeleri yeni gramer kaidelerine uygun bir şekilde belletmektir. İmlâ işi, bil-hassa bu gün, en mühim meselelerimizden birini teşkil etmektedir. İmlâ üzerinde yapılan tetkikler neticesinde bu hususta bağlanacağı bazı esaslar anlaşılmıştır. Bu esaslar üzerinde duraklıyalım.

Bir kelimenin imlâsı basarî, semî, telâffuzî ve harekî hafızamızla doğrudan doğruya alâkadardır. Çocuk her hangi bir kelimenin imlâsını hafızasına yerleştirebilmesi için o kelimenin şeklini görmesi, nasıl telâffuz edildiğini işitmesi, telâffuz etmesi ve yazması lâzımdır. Her çocuğun hafıza ve istidatı bir olmaz; bazı çocuk kelimelerin şeklini, bazıları manasını, bazıları telâffuz veya yazılışındaki hususiyetleri daha kolaylıkla kavrayabilir. İmlâ hataları mezkûr istidat ve hafızadaki hususiyetlere göre değişir. İmlâ derslerinde istidat, hafıza, kelime hususiyetleri ve dilimizin resmen tespit edilmiş esasları bütün endişelerimizin mihrini teşkil etmelidir.

İmlâda gözetilecek didaktik prensipler;

1 — İmlâ dersinde “ Dil Encümeni „ nin kabul ettiği “ İmlâ Lugatı „ na tabi kalacağız; imlâda istenen ittiradı ancak bu suretle temin edebilir.

2 — İmlâda tedricî bir yol takibedilecektir. İlk sınıflara yazılışı kolay olanlar, orta ve yukarı S. lara çıkıldıkça imlâ güçlükleri tedricî bir ölçü ile arzedilecektir. İmlâ derslerinin seviyeye intibak etmesi şarttır.

3 — İmlâ derslerinde rasgele hareket edilmeyecektir. Her S. ta imlâsı öğretilecek kelime miktarı muayyen olmalı. Bu hususta amelî, elâstiki ve seviyeye intibak temin edecek muayyen bir programla hareket etmek mecburiyetindeyiz.

4 — Bir kelimenin imlâsı bir bakışta ve yazılıştaki kavranamaz. Kelimenin güçlüğü, istidat ve seviyenin hususiyetleri nispetinde zaman zaman aynı kelimenin imlâsını fasılalı temrinlere tabi tutmak ihtiyacı vardır. Kelimenin güçlüğü nispetinde temrinler arasındaki fasıla sıkı veya seyrek olacaktır.

Telâffuz, şekil ve mana itibariyle yakın olan kelimeler üzerinde uyanık bir ihtiyatla duraklamak icabederse; acele etmiyeceğiz, az fakat temiz öğretilim. İmlâ işinin ruhî ve uzvî, mihanikî ve iradi safhaları vardır. Her kelimenin imlâsını itiyat derecesinde kavratmak mecburiyetindeyiz.

5 — İmlâ derslerinde kelimeleri asıl ve lâhika itibariyle iyice tahlil ettirmek icabeder. Talebeyi tedricî

temrinlerle canlı misaller üzerinde tahlillere alıştıracağız, imlâ temrinlerinde kelimeler, talebe veya muallim tarafından gayet ayrı ve açık telâffuz edilmedir .

6 — Kelimeleri mana ve şekil itibariyle arzettikten sonra gözler kapanmış bir halde imlâ klişesini tahayyül ettirmek faydalı görülmüştür .

7 — İmlâ derslerinde alâka, tav'i faaliyet prensiplerine bağlanacağız . İmlâ temrinlerini can sıkıcı, kuru, yeknasak ve mihanikî bir şekil almaktan kurtarmalı, temrinlere mümkün mertebe cazibe, canlı faaliyet, tenevvü ve kolaylıklar temin etmeliyiz .

8 — İmlâ derslerinde mevzular çocuklarca malûm olanlardan seçilmelidir . Mana ve imlâsını bilmedikleri kelimeyi dikte edemeyiz .

9 — Mahallî şive hususiyetleri araştırılacak, tespit edilecektir . İmlâ derslerinde İstanbul şivesiyle aykırılaşanlarla mücadele . Bu işte daha ziyade talebe çalışacaktır .

10 — Çocuklar bir imlâ defteri tutacaklardır . Buraya imlâda raslanan güçlükleri, alâkadar oldukları hususları, soracaklarını not ederler . Çocuklar karalama defterinden başka bir de temiz tebyiz defteri tutacaklardır .

11 — Lisan veya diğer ders zümrelerinde her fırsattan bilistifade imlâ cihetleri de aranacaktır . Hangi derste olursa olsun, imlâ hataları görüldüğü takdirde derhal tashih edilecek, ettirilecektir .

12 — İmlâda tevhit işaretleri, kelimelerin dürüst şekilleri daima canlı misallerin tahlillerinden istifade edilerek gösterilecektir .

İlk mekteplerde imlâ dersi resmen ikinci S. ta başlar. İmlâyâ kelime, ufak cümle, kıraat ve hikâyelerin kopyasıyla başlanır . Daha sonraları dikteye geçilir .

Dikte edilecek mevzuun çocuklarca daha evvelden tahlil edilmiş, okunmuş olması zaruridir . Dikte nin tercihan çocuklar tarafından yapılması muvafık görülmektedir . Sınıf ilerledikçe dikte de daha uzun, ağırca ve mudilce olacaktır . İmlâ derslerinde tahlil, terkip, istikra, hataları teşrihte tahlil usulü tatbik edilir .

İmlâdan bir ders şöyle verilir :

1 — Yoklama, hazırlık : Evelki ders yoklanır, münasip tarzda yeni mevzua geçilir .

2 — Veriliş : A) Dikte edilecek parça - daha evelden tahtaya yazılmışsa tahtadan, yazılmamışsa doğrudan doğruya kıraat kitabından - okunur, zümrevi tahlillere tabi tutulur . Tahlillerde zümrenin dikkati bilhassa o derste gözetilen ortografik hususlara celbedilir .

B) Çocuklardan biri tahtaya geçer . (Tahtanın yüzü çocuklar tarafından görülmeyecek tarzda çevrilir .) Parça dikte edilir . Dikte esnasında muallimleri sıraların arasında gezinir . İrşat ve yardımlarda bulunur . !

3 — Tashih : Dikte edilen parça bir defa okunur, çocuklar yazdı'larını gözden geçirirler ;

Kelime Derlemeleri :

Halfeti Kelimeleri

Tophyan : Nuri Doğan

[Erkek muallim mektebi son sınıf talebelerinden Nuri Doğan B. "memleketi bulunan Halfeti'de toplamıştır . Lüğatlerde bulunmayan bu kelimeleri memnuniyetle mecmuamıza dercediyoruz .]

A

- Aşlamak** — Şaka (aşlamışın sırası değil)
- Aşpinçik** — Küçük çocukların yemeklerini, yahut ellerinde bulunan her hangi bir yiyeceği karıştırıp tekrar taksim ederek yemelerile hasil olan oyunun adıdır.
- Ağoşum** — Ağabeğeciğim
- Azap** — Evlerde hayvan işleten hizmetçi uşak
- Arbetaşret** — Biçimsiz, fena

tahta çevrilir. Çocuklar tahtadaki yazıyı bir defa gözden geçirirler . Birinci cümle okunur , zümre cümledeki imlâ hatalarını araştırır. Hatalar zümrece tashih edilir . Çocuklardan hata edenler de tahtaya bakarak defterlerinde-tashihler yaprlar . Diğer cümlelerde de aynı tarzda hareket edilecektir. Çocuklar tasdikten geçen parçayı ayrı bir deftere temize çekeceklerdir . [1] İmla defterinin gayet temiz tutulmasına bilhassa dikkat edilecektir .

EYUP HAMDİ
Tedris Usulü M.

[1] Kopyada veriliste : Yazılacak parça kitap veya tahtadan okunur, zümre tı tahlillerden sonra talebe doğrudan doğruya bakarak istimal ederler .

Tashih : Yazdıklarını teker teker okur hataları kendi başlarına veya zümre halinde bakarak düzeltilir .

E. H.

- Avara** — İssiz (Avâreden alınma olarak)
- Arık** — Hark
- Arzıl** — Balık tutmağa mahsus ucunda kurşunları olan ağ .

B

- Batman kuyruk** — " Kuyruk sallıyan .. denilen bir kuş . Bu kuşun Halfeti'de bir kaç adı vardır : Çaydançapan — Çoban aldatan

- Bozyakalı Bozabalı** — Rençper
- Bardağı** — Bir nevi incir (Meyvası bardak gibi iri olduğu için bardağa nisbet edilmiştir .)
- Böke** — Herkese meydan okuyan baba yiğit, güreşte galip gelen kimse demektir .
- Bük** — Bögürtlen (verdiye fasilesine mensup bir nebat .)
- Bereşe** — Tarla kuşu
- Börke** — Havuz
- Börkeli** — Havuzlu bir bahçenin adı .
- Burma** — Burulmuş yani bükülmüş ot .

P

- Pirpirin** — Semizotu
- Pürçüklü** — Havuç
- Pisik** — Kedi
- Pin** — Kümes
- Petik** — Küçük kuşlar tutmağa mahsus tuzak .

Arkası var -

Kıymetli Bir Muallimin Ölümü :

Mesleki Şiirlerden :

Rahmetli İsa Ruhi İçin

(Geçenlerde Maraş Ortamektep riyaziye muallimi İsa Ruhi Bey vefat etti. 25 Senedir binlerce talebe yetiştiren bu kıymetli muallimin vefatından dolayı maarif ailesini ve merhumun bütün talebelerini taziye ederiz. Vefatı hakkında mektepteki bir muallim arkadaşının yazdığı samimi yazıyı da kardeşimize arz ediyoruz.)

Ölüm, her canlıyı çaresiz bir teslimiyetle boyun eğdiren tabiatın bu insafsız kanunu, gün yoktur ki bütün vuzuhile tecelli etmiş olmasın . Ölmek pek acı, hele namı da cesedlerle gömülenler için. Fakat asırlarca evel dünyaya gözlerini kapıyanlardan aramızda yaşayan ölmez şahsiyetler yok mudur ? bunlardan biri de İsa Ruhi Beydir. Üstat -ki biz ona üstat derdik- bir müddet evel sayısız binleri bulan talebeleri omuzunda ebedi üzletgâhine götürülmüş, gene binlerce talebesinin ıslattığı topraklara gömülmüştü . O, artık bizden ayrılmıştı . Mektebe üstatsız döndüğümüz zaman bu ayrılığın acısını bir kat daha tatmış, onu ebediyen kaybettiğimizi zannetmiştik. Fakat zaman bize isbat etti ki üstat aramızdan bir lahze olsun ayrılmamıştır . O , yaşıyor . Çünkü o , sadece Maraş Ortamektebi Riyaziye muallimi değil muhitinin de irfan meşalesidi . Gençlik halesinin fikir mihrabı, maarif ailesinin kıymetli bir unsuru olan İsa ruhi Bey, mefkûreci muallimin bulunmaz bir örneği olduğundan bütün meslektaşlara merhumu tanıtmıştı mesleki bir borç bildim . Yüreği meslek aşkına çarparak durmadan, dinlenmeden 25 sene meslekte çalışan bu kıymetli muallimi bu havalide

Mıntaka Kongresi

(Kânunu saninin ilk haftasındaki kış tatilinden istifade bütün mintaka orta tahsil muallimlerinin iştirakile yapılan ve çok faydalı müzakerelerde bulunarak hayırlı kararlar veren orta tahsil kongresi hakkında arkadaşlarından birinin samimi notalarını aktarıyoruz)

Mıntakanın nur yaratan salâhiyeti
Dimagların şam'asını yakmak istedi,
Adananın mütevazi bir salonunda .

İlim tüten bir ocağın temel taşları,
Muallimler birliğinin meslektaşları
Yürüdüler mefkûrevi gaye yolunda.

İdealler gülümsedi kalpler konuştu,
Heyecanın ulvî sesi birliğe koştı .
Yüce " Kublay " alkışlandı kutsi
rolunda .

Kanaatler süzülerek netice oldu ,
Salonun loş köşeleri ışıkla doldu ,
Parıldadı emanetin nurlu kolunda .

Kongrenin hakka bakan yüksek bacası
Gürledikçe, mintakanın asri hocası
Cehli yakan bir kuvvetti onun
ucunda . .

Hakikatin şulesinden gözler kamaştı,
Hakim fikir vicdanlardan neşeyle
taştı :

Cümhuriyet muallimi galip " gol "
unda . .

931 Tarsus : SABRİ

tanımayan yoktur . Merhumun çocuğu olmamıştı , buna mukabil yetiştirdiği binlerce genç vardır . Eminim ki vatanın her köşesinde onun hatırası talebeleri tarafından yaşatılacak , kimbilir daha kaç kalbde tutunacak , yer bulacak , mefkûresi elbette yaşıyacaktır. 45 yaşında ebediyetlere kavuşan Üstadın bu şerefli ölümü pekâz kimselere nasip olan bahtiyarlıktır zannederim .

Maraş Orta Mektebi
Türkçe Muallimi
A. AVNİ

ATALAR SÖZÜ

Tophyan : K. Özdemir

İ

İstek olmadıkça taamın tadı olmaz .

§

İşe başlamak marifet değil bitirmek marifet .

§

İş içinden iş çıkar.

§

İşte geldim gidiyorum sen olsun Halep şehri !

§

İşleyen demir ışılar, yatan öküz muşular .

§

İşten artmaz dişten artar .

§

İş olacağına varır, ahmak çapalar !

§

İt ürür kervan yürür.

§

İt atarsa kurt kapar.

§

İt ite buyurur it te döner kruyuğa buyurur !

§

İtin ahmağı kayganadan pay umar!

§

İtin ayağını taştan mı sakındın ?

§

İte de soy gerek ata da .

§

İtin bir hayır tut bacağından ayır!

İ

İbrik söylemeden übük söyler .

§

İslanmışın yağmurdan pervası ne !

§

İsmarlama dua kabul olmaz .

§

İrzsızdan ırzını satın al .

K

Kabak yerini bulunca açılır .

§

Kabul olunmıyacak duaya âmin denmez .

§

Kabahat samur kürk olsa kimse üstüne almaz .

§

Kabı ayrı olanın dadısı ayrı olur .

§

Kaçan kurtulur kaçmıyan harmanı döver .

§

Kaçan da Allah der kovalıyan da !

§

Kadının saçı uzun aklı kısadır !

§

Kadın ; kardeşten yakın .

§

Kadın , kılıç ve at ödünç verilmez .

§

Kadının biri âlâ ikisi belâdır.

§

Kadının kazdığı kuyudan su çıkmaz !

§

Kahvenin yüzü kara ama yüz ağartır !

§

Kalp kalbe karşıdır .

§

Kalpten büyük dağ olmaz.

— Sonu Var —

Halk Şairleri Tetebbüleri :

Tahir Ağanın Koşmaları

— Geçen nüshadan mabait —

Ayrılmam !

Düşmanlarım alkanımı yerlere
Saçmayınca ben o yârdan ayrıl-
mam .

Mürafaamız ağalara beylere
Düşmeyince ben o yârdan ayrıl-
mam .

**

Pervaneler dolanırlar yanımı .
Ateş aldı yüreğimi canımı .
Bet rakipler iki fincan kanımı
İçmeyince ben o yârdan ayrıl-
mam .

**

Nasıl ise işim çıktı raddeden .
İmtihan alıyor geçen maddeden .
Bu vücudum belik belik haddeden .
Geçmeyince ben o yârdan ayrıl-
mam .

Mektup

Ey mektup varırsan nazlı yârıme
El bagla huzura dur selâm eyle!
Eğer kavuşursan zülfdarıma
Mübarek hatırın sor selâm eyle !

**

Feleğin sırrına neden ermedim .
El uzadup gonce gülün dermedim .

Tophyan : H. Gültekin

Üslübü kametin nasıl görmedim
Bâri sen veçhini gör selâm eyle!

**

Bü aşkın sevdasın çekenler bilir
Çeşminden kanlı yaş dökkenler bilir
Değme gelin hanım çekenler bilir
Hasretlik sevdası zor, selâm eyle!

**

Sevdan ile geçmek göründü tenden
Hiç böyle muhabbet olur mu
candan
Eğer bu Tahiri sorarsa senden
Sualine cevap ver selâm eyle !

Yâre Methiye !

Alrâmın bulunmaz gezsem cihan
Korkarım ismini dallandırırısın
Darayüp zülfünü ebrî misali
Al yanak üstüne sallandırırısın .

**

Leplerin şekerdir, dişlerin dürdan
Haplukta serdarsın süretin
mürdan
Ak göğsün üstünde bir karış
gerdan
Emdikçe ağzımı ballandırırısın !

**

— Mabadi 16 nci Sahifede —

Müfettişler Kongresi

— 4 üncü Sahifeden mabait —

Fakat haricî takibin asıl hedefi bu değil ikinci safhadır, yani çocuğu kurtarmaktır. Mektebin dışında, hepimiz bilmeliyiz ki, ikinci bir mektep daha vardır. Bu mektep zehirlidir, bu mektep asıl ve resnî mektebin eyi telkinlerini fenaya çevirmekle mükelleftir, bu mektep çocukların ahlâkını çok bozuyor, fakat bütün bu felaketlerine rağmen bu ikinci mektep birinciden daha cazibelidir, Çocuk orada büsbütün serbesttir, bu mektebin adına " sokak mektebi," diyebiliriz.

Evvet mekteplerinden çıkan çocukların çocuğu sokağa atılırlar. Her nevi küfürler, fena oyunlar, hatta kumarlar hep bu sokak mektebinin esas dersleridir. Bu mekteple uğraşmak için evvelâ o mektebe hangi nevi talebelerin gittiğini ve gideceğini tetkikle mükellefiz. Evvelâ talebeler tasnif edilecektir. Bazı talebeler hayatlarını kazanmakla meşgul oluyorlar.

Ya sabahleyin erken, ya mektepten sonra akşamları seyyar satıcılık yaparlar. Bunları bir taraftan tahsil eden, bir taraftan da memlekette iktisadî vazife yapan birer küçük kahraman gibi selâmlarız. Bunların sokak mekteplerine devama vakitleri yoktur.

Diğer bir kısım talebe babasının filân dükkânında çalışır. Yahut evde küçük kardaşına filân bakmak gibi vazifelerle mükelleftir. Diğer bir kısım talobe de münevver ailelere mensuptur. Baba ve Anne çocuklariyle her an alâkadardır. lar, mektebe hususî bir adamla gönderirler, mektepten öyle aldırırlar. Çocuğu gözleri önünden ayırmazlar. İşte bütün bu nevelerin haricinde kalan talebeler çantalarını eve bırakınca sokağa atılırlar. Ve işte en çok bu gibi çocukları yakından takibe mecburuz.

Sinema ve Diğer Tehlikeler :

Mektep haricinde çocuğu yalnız sokak tehdit etmiyor. Muhitte tiyatrolar, sinemalar, karagözler, fena gazinolar gibi bir çok müesseseler var ki çocuklarımız için belk sokaktan daha ziyade tehditkârdır. Çocukların küme halinde bulunduğu böyle yerleri, bayram mahallerindeki vaziyetleri, bütün müallimler ya nöbetle veya fırsatlardan istifade ile daima tetkik mecburiyetindedirler. Sonra bazı fotoğrafçı dükkânları, açık kartlar filân satan bazı kırtasiyeciler, çocuk iffetlerini avlamak için açılmış velosipet kiracıları gibi bazı yerler var. İşte bütün bu tehlikeli yerlerini tetkikle mükellefiz.

Bazı arkadaşlar böyle bayram yeri gibi , karagöz mahalli gibi , çocukların toplu bulunduğu yerlerin muallimler tarafından teftiş edildiğini anarlarsa çocukların hakikî temayüllerini izhardan çekinceklerini ve binaenaleyh onları iyi tanımak imkânının elden kaçacağını ileri sürmek istediler . Hayır arkadaşlar , bu zihniyeti kat'iyen doğru göremeyiz. Vazifemiz çocuğu mektep haricinde yalnız tanımak değil asıl vazifemiz onu hariçteki tehlikelerden kurtarmaktır . Çocuğu murakabe için, onu iyice tanımak için serbest bıraktınız , fakat çocuğun iffeti tehlikeye g'ri. Çocuk bu felâkete maruz kaldıktan sonra senin onu tanımış olmandan ne çıkar? Hayır, hayır , vazifemiz çocukları sadece tanımak değil onları sıyanettir . Biz çocuklarımızın üstüne kanatlarını germiş birer şefkat ihtizaziyiz : onlar için mektep haricinde de titreyip duracağız .

Hatıra Defterleri :

Çocuğu mektep haricinde takip bahsi için müsbet tedbirler ileri süren arkadaşlar oldu . Hariçte yaptıkları işler hakkında kendilerine tahriri vazifeler verelim dediler. Tabii çocuklar bu vazifelerde suçlu hareketlerini de açıkça yazacak değildir . Yalnız çocukların en çok ne ile meşğul oldukları, en çok neden hazzedüp en ziyade neden şikâyet ettikleri gibi bir çok hususları bu gibi tahriri vazifelerle ve yalnız bu vazifeler iyi verilmiş

olmak şartile, anlamak kabil olur. İyi bir muallim, çocukla konuşmasını , onu söyletmesini iyi bilen mahir bir muallim, gerek tahriri, gerek ş'fahi bu gibi vazifeler ve mükâlemelerle bir çok şeyleri öğrenebilir .

Bazı arkadaşlar da çocuklara hatıra defterleri tutturulmasına ve icabında bu defterlerden çocuğu anlamak için istifade edileceği noktasına temas ettiler. Bu, hakikaten mühim bir mevzudur . Yalnız tehlikeli bir silâhtır . Çocuk, bu defterin muallimi tarafından istenüp tetkik edileceğini bilirse oraya hakikati değil icap edeni yazar . Halbuki hatıra defterleri samimiyetimizin mahremiyetidirler . Biz hatıra defterlerini, çocuğu öğrenmekten ziyade, çocuğa hatıra defteri tutmayı, daha çocukluğundan alıştırmak için , tavsiye ve telkin etmeliyiz .

Arkadaşlar, hatıra defteri yalnız çocuk işi değil herkes ve hepimiz için en mühim bir mes'eledir. Mazi yalnız zaman demek değildir. Zaman geçtiği için sanırız ki mazi de geçti. Fakat yaşayan herkes mazisinin temessül etmiş bir ifadesi demektir . Hal fanî, istikbal belli değil, hepimizin varlığımız mazinin varlığıdır. Doğduğumuzdanberi maddî ve manevî mazinin bütün zerrelere toplana toplana, bir taraftan bizim et, kemik, vücut gibi maddiyetimize neşvünema vererek; diğer taraftan hafıza, muhayyile, bilgi ve saire gibi manevî hüviyetimizi yuğurarak, bizi bu hale işte o mazi getir-

miştir. O bizim maddiyet ve maneviyetimizi terkîp etti . Mazi kendimiziz . Mazinin geçen kısmı sadece zaman kısmıdır, hatıra defteri odur ki mazinin o geçen kısmını da geçirmez ve onu sahifelere inikâs etmiş bir gölge halinde tesbit eder.

Mazini böyle bir deftere yazmadınsa kendini gömdün, mademki mazi kendindir ; onu hatıra defteri halinde tesbit etti'sen mazini kendinle beraber yürütüyorsun işte yalnız çocuğa değil, kendimize de hatıra defterinin bu hususiyet ve kıymeti anlatılarak hepimiz böyle defterler tutmalıyız . Hatıra defterlerini mektep sıralarından itibaren tutmak demek mazimizin çocukluğumuza ait tahassüslerini de kaçırmamak demektir . Yalnız bunu çocuklara lâyık olduğu şüml ve ehemmiyetle tavsiye ve telkin ederken dikkat edeceğimiz nokta o defterlerin mahremiyetindeki masuniyeti de anlatmaktır . Her hangi bir hadise karşısında çocuğun hatıra defterini tetkik ihtiyacı hasıl olursa bunu çocuğun ana ve babasına yazarız, onlar ya çocuğa haber vererek , ve ya vermiyerek o defteri tetkik ve neticeden mektebi haberdar ederler . O sahifelerin mahremiyetine bakmak ancak onların hakkıdır .

Çocuk Bahçeleri :

Arkadaşlar , çocukları mektep haricinde tetkik ve takip bahsinin asıl müsbet sahası, talebelere tedrisat zamanı haricinde eğlenebile-

cekleri iyi yerler ihzarıdır . Çocuğa hep şunu yapma , oraya gitme, buraya uğrama diyoruz ; çocuk sokaktan memnu, fena sinemalara gitmekten memnu, şundan memnu bundan memnu, peki o temiz ve istifadeli surette nerede eğlensin ? Bu hususta çocuklar için toplu oyun yerleri lâzım, çocuk bahçeleri lâzım ; çocuk okuma odaları, çocuk sinemaları, çocuk ispor yerleri lâzım .

Hususî bütçelerimizin bu günkü vaziyetine göre bunlar hemen olursun diyemeyiz . Fakat bileceğiz ki çocuklarımızı mektep haricindeki tehlikelerden sıyanetin hakiki hedefi bunları temindir . Bu gibi işleri fantazi telâkki eden zihniyetlerle mücadele edeceğiz . Onları mütemadiyen ve mütevaliyen bu hayatî mevzu üzerinde tenvir ve irşadatta mükellefiz . Maarif işini yalnız mektep açmak sananlara anlatacağız ki çocuğa mektep açmak kadar çocuğu sokak mektebinden de kurtarmak lâzımdır . Bu ikincisi olmazsa birincisi daima sakat ve topal kalır .

Arkadaşlar, sokak mektebi mücadelesini , yalnız çocuklar için değil kendiniz, kendi menfaatiniz, kendi emeklerinizin müsmir olması , kendi cehtlerinizin berhava olmaması için de yapmağa mecbursunuz . Düşününüz bir Muallim mektebinde, sabahtan akşama kadar beş altı saat çocuk üzerinde işlesin , terlesin , uğraşsın ; sonra bütün bir günün bu beş altı saatlik

emekleri sokak mektebinin beş altı dakikalık havası içinde mahvü heba olsun ; insan, o çocuğa acıdığı kadar bu emeklerin böyle uçup gitmesine de acımaz mı ?

En Amelî Çare :

Peki hepimiz bu çocuk yerlerini temin için uğraşalım, fakat ne olsa bunlar birdenbire meydana gelebileceklerdir, öyleyse o zamana kadar çocuklarımızı böyle sokakta mı bırakacağız ? Bu hususta en amelî, en müessir, ve o gibi yerler vücutta gelinceye kadar en müsmir ve yegâne çare şudur : avluşu ve bahçesi müsait olan mektepleri birer cazibe yeri yapmak .

Mademki henüz muhitte böyle çocuk yerleri yoktur, öyleyse şimdilik mekteplerimiz o yerlerin rolünü yapmalı ve o ihtiyacı temine çalışmalıdır . Mektep yalnız tedrisat yapılan bir yer değil tedrisat haricinde dahi çocukları sinesinden ayırmıyan ve sinesine koşturan birer cazibedir . Çocuk mektepten sokağa can atmağa çalışacak değil bilakis sokaktan mektebe can atacaktır. Eğer mektep onu sokaktan daha iyi, daha mütenevvi eğlendiren bir yer ise çocuk bunu tabiatile yapacaktır .

Yalnız mektebin böyle cazibeli ve eğlenceli bir hale gelebilmesi için muallimlerin oraya cazibe vermesini bilmesi lâzımdır . Bunu verebilmek için de muallimin hem

eğlenmeyi ve hem eğlendirmeyi bilmesi iktiza eder . Maalesef arkadaşlar , bu günkü irfan hayatımızın ve talim unsurlarımızın göze çarpan en mühim bir noksanı da eğlenmeyi ve eğlendirmeyi hakkile bilmemektir . Bu husus için her şeyden evvel nekadar çocuk oyunları varsa onları bilmekliğimize ve çocuklarımıza onları öğreterek çocukları eğlendirmekliğimize ihtiyaç var . Binaenaleyh her muallim bu çocuk oyunlarını bilmelidir. Bunu bilmek için de iki membadan istifade edeceğiz : biri amelidir, oyun bilen arkadaşlar bilmeyenlere öğretir, bilmeyenler bilenlere sorar ; diğeri tettebbü menbaidir ; oyunlar hakkındaki neşriyatı takip, oyun kitaplarını temin ederiz.

Her halde hepimizin bu vatan ve bu meslek için yapacağımız en hayırlı işlerden biri de bu eğlenmeyi ve eğlendirmeyi öğrenmektir. Eminler Kongresinde Üstat İhsan Beyefendinin pek güzel izah buyurdıkları gibi Şark oturmayı eğlenmek sanır . Bağdaş kurmuş bu Şark zihniyetini sökmek ve kazımakla mükellef bulunuyoruz . Eğlence işini, basit bir eğlenti işi değil, mühim bir hastalığı tedavi eder gibi telâkki edeceğiz .

Talebe Kasketleri :

Talebeyi mektep haricinde takip bahsine hitam verirken son bir noktayı da ehemmiyetle arz edeyim. Talebenin talebe olduğunu tanımak için onda her halde talebelik nişanesi bulunmak lâzımdır. Yalnız

talebe olduğunu anlamak ta kâfi değil o nişane öyle olmalıdır ki onuula talebenin mensup olduğu mektebi de anhyabilelim . Bu hususta yeknasak kıyafeti tamamen tatbik edemeyiz . Buna evelce temas ettik . Fakat her mektep için o mektebe mensubiyeti gösterecek remzleri havi birer kasket taşınmasını mecburî tutabiliriz . Bir arkadaşımız bu kasketlerin mutlak faideyi temin etmiyeceğini , çünkü icabında çocuğun kasketini kolayca çıkarabileceğini ileri sürdü .

Bu mahzur kısmen varit olmakla beraber mes'ele iyi takip edilirse, çocuğun velileriyle temaslar yapılarak çocuk için mektep kasketinden başka serpuş bulundurulmazsa faideyi umumî şekilde temin etmiş oluruz . Bunun haricinde bir iki istisna olsa bile bu münferit hadiseler bir mani olamaz . Polis ve saire gibi Devlet kuvvetlerinin bize zahir olabilecekleri en faideli işti- rak sahası buradadır . Her hangi bir talebeyi fena bir yerde ve hatalı bir vaziyette gören Polis ve Belediye memurları gibi kuvvetler maarifi bundan haberdar ederler . Bu davada en mühim nokta, talebyi mektep haricinde takip işinin yalnız bir maarif davası olmadığını, bütün Devlet kuvvetlerinin bu hususta maarifle mesaisini teşrik zaruretinde bulunduğunu anlamaklığımız ve bunu anlatmaklığımızdır .

— Beşinci İctimam Sonu —

Tahir Ağanın Koşmaları

— Onbirinci Sahifeden Mabait —

*Veçhini gördükçe eylerim nâle
Tahirin aşkınla yanıyor hâlâ
Kaşların karadır, kametin balâ
Ak göbek üstüne şallandırırısın !*

GÜNÜDÜR .

*Gelmiştir sıladan bize nağmeler
Şimdi revan olup gitmek günüdür
Geldi bahar sinem açtı yaralar
Bülbül feryad idüp ötmek günüdür .*

**

*Var mıdır bu aşkın kendini bilen
Çeküp çilesini sararup solan
Bir muhibbi sadık aşnası olan
Yanup derunundan tütmek günüdür .*

**

*Hasretinle oldu ciğerim püryan
Tahirî aşkınla yanıyor her ân
Egerçi ruhsatı verirse yezdan
Varup maksuduna yetmek günüdür .*

— Gerisi var —

Mes'ul Müdürü : İ. Habip

**çocuğunuzun
kumbarası
var mı?**

*Eğer yoksa İş Bankasından hemen
bir kumbara âlarak çocuğunuzu sevindiriniz*

**Kumbara çocuğunuza vereceğiniz
en güzel hediye, ona istikbal
temin eden en sağlam vasıta**

Adana : Türk Sözümatbaasında tabedilmiştir